

GUDSTJENESTE med DÅP

Fjellhamar kirke
1. søndag i faste 21. februar 2010

Jobs bok 2,1-10

PREKEN

1. JOBS BOK

Jobs bok regnes som en av verdenshistoriens klassikere. Den berører fundamentale menneskelig spørsmål rundt lidelse og rettferdighet på sterkt og vakkert vis. Job er en from og rettferdig mann, og på den jordiske scene lever han et velsignet liv med barn og stor eiendom og rikdom. Så tas vi som lesere inn i den himmelske scene hvor Gud er med sitt himmelske hoff. Der er blant annet Satan som tar til motmæle mot Guds skryt av den fromme og rettferdige Job. Satan får lov til å prøve Job og tar gjennom ulykker fra ham barn og alt han eier. Hvor from er Job da? Han sier: ”Naken kom jeg fra mors liv, naken vender jeg tilbake. Herren gav, og Herren tok, Herrens navn være lovet!”

Så kommer dagens prekentekest fra Job 2,1-10:

Så hendte det en dag at Guds sønner kom og trådte fram for Herren; blant dem var også Satan. 2 «Hvor kommer du fra?» spurte Herren. «Jeg har streifet omkring på jorden,» svarte Satan. 3 Da sa Herren til ham: «La du merke til min tjener Job? Det fins ikke hans make på jorden. Han er en hederlig og rettskaffen mann, som frykter Gud og holder seg borte fra det som er ondt. Fremdeles er han like from. Uten grunn har du egget meg til å føre ham i ulykke.» 4 Men Satan svarte: «Hud for hud! En mann gir jo gjerne alt han eier for sitt liv. 5 Men rekk bare hånden ut og rør ved hans ben og kjøtt, så skal du sannelig se at han spotter deg like opp i ansiktet.» 6 Da sa Herren til Satan: «Han er i din makt. Spar bare livet hans!» 7 Så gikk Satan bort fra Herren, og han slo Job med vonde byller fra hode til hæl. 8 Job tok et potteskår og skrapte seg med, der han satt borte på avfallsdyngen. 9 Da sa hans kone til ham: «Er du fremdeles like from? Spott heller Gud og dø!» 10 Men han svarte: «Du taler som en ufornuftig kvinne. Skal vi bare ta imot det gode fra Gud? Skal vi ikke ta imot det vonde også?» Tross alt som hadde hendt, syndet ikke Job med sin munn.

Tross sin gode og gudfryktige livsførsel mistet Job all sin rikdom og alle sine barn i ulykker. Og sitter naken igjen. Så rammes han av verkende byller over hele seg. All energien brukes på å holde det ut. Da kommer hans nærmeste støtte, kona, og spotter hans fromhet og ber han kaste alt med Gud vekk. Hun var også hans medlidende, hans tap og sorg var i veldig stor grad hennes tap og sorg. Men hun legger ytterligere sten til byrden. Job står alene. Men stående helt alene vil ikke Job heller nå vende seg vekk fra sin Gud. ”Skulle vi bare ta i mot det gode fra Gud? Skal vi ikke ta i mot det vonde også?”

Job fremstår som en helt utrolig from mann. Et ideal utenfor vår rekkevidde. Sånn sett er det godt å lese resten av boken hvor Job fremstår som fortvilet, sint og klagende mot Gud og vennene sine.

2. VERDEN ER FULL AV LIDELSER

Verden er full av lidelse. Selv Lørenskog med vår globalt sett mange penger og et av verdens beste sykehus midt i bygda, er full av lidelser. Mange som går her i kirken kan fortelle om det på både

dramatisk og personlig vis. Vi lever med troens lidelser i kamp med tvil. Vi lider med tøffe tak i ekteskap som skranter, ryker eller kanskje ryker. Vi lider med barna våre som på ulikt vis strever i møte med seg selv og en tøff verden. Vi lider med vår skjøre selvfølelse, følelsen av at alle andre lykkes mens jeg selv er en eneste stor tragedie. Vi lider med sykdom som tar fra oss livskvalitet og begrenser oss. Vi lever med sorgens lidelser på mange måter hvor flere i blant oss har stått ved sine barns graver. Blant annet i drukningsulykken i fjor sommer hvor lille Håkon på 4 år ble tatt fra oss.

Dette er ikke fjern teori fra en gammel bok. Eventyr fra en fremmed verden. Dette er smertefulle erfaringer som vi, om enn i ulike grad og på ulike måter, kjemper med alle sammen. Og Jobs bok er blitt til ut fra dyrekjøpte erfaringer fra mennesker som deg og meg i kamp med sine liv, sine lidelser, sin tro og sin Gud.

3. NOEN BRUDDSTYKKER

Hva kan vi ta til oss herfra, fra Guds ord? Det eneste jeg kan gi er noen enkle undrende bruddstykker. Men de kan dere få. Selv om jeg stadig lurer på om jeg vet hva jeg snakker om.

Første bruddstykke. Hva har dette med Gud å gjøre? For mange blir nettopp møte med lidelsen og alt det onde i eget liv og i den store verden et bevis for at Gud ikke finnes. Hva slags Gud er det som sitter og ser på alt dette uten å gjøre noe? Min tanke i møte med lidelsen og det onde blir motsatt: Hvis jeg hiver Gud over bord blir lidelsen og det onde helt ulidelig. Da har de siste ord. All trøst blir meningsløs. Da finnes det ikke håp en gang. Det blir bare snakk om å holde ut, å karre seg igjennom.

Nytt bruddstykke. Gud er ikke opphavet til det onde. Gud fristes ikke av det onde. Men han tillater det. Han tillater Satan å røre ved Job. Og motsatt kan ikke Satan gjøre noe hvis ikke Gud tillater det. Paulus skriver i 2. Korintrebrev at han har en torn i legemet, en Satans engel som skal slå han så han ikke skal bli hovmodig for de store åpenbaringene han hadde fått. ”Tre ganger ba jeg til Herren at den må bli tatt fra meg, men han svarte: Min nåde er nok for deg. Når jeg er svak er jeg sterk.”

Nytt bruddstykke. Det mest sentrale og sammenfattende bibelen lærer oss om Gud er at Gud er kjærlighet. Hvis det er sant hvordan kan han tillate det onde? Eller har ikke den allmektige Gud makt til å stoppe det onde? For oss går det ikke opp at Gud er både kjærlighet og allmektig. Johan Arnt Wenaas hadde en kveld om hvor er Gud når vi trenger han som mest etter den tragiske drukningsulykken sist sommer. Noe av det viktigste han sa er at vi må leve med at vi ikke vil forstå alt. Ellers blir det umulig å tro. Det er noe som går utover vår forstand.

Nytt bruddstykke. Er det kjærlighet å overstyre menneskers valg? Å gjøre mennesker til roboter som bare gjør godt, men ikke eier ansvaret for egne handlinger? Er det kjærlighet? Krever ikke kjærlighet at den som elsker gjør det av egen fri vilje? Men hvorfor skapte Gud da verden og oss mennesker med vår såkalte frie vilje? Visste han ikke hvordan det ville gå?

4. TRO OG LIDELSER

Tore Wigen har skrevet en liten men stor bok om tro og lidelse. Han er en troende mann, han er prest og professor i religionsfilosofi. Han har hatt en far som stille levde med lammelser i hele venstre side sine 23 siste år. Og en mor som hver kveld i alle disse årene ba om en frisk mann. Tore Wigen fikk også en dag besøk av presten som fortalt at deres 17 år gamle sønn Magne var død av hjernehinnebetennelse på seilas med Christian Raddich.

I boken er han blant annet opptatt av en ting: Å skille lidelsen og ondskapen. Det er ikke lett alltid men avgjørende. Både for han selv og for Gud er det viktigere å bli frelst fra det onde og å bli bevart fra det onde enn å slippe å lide. Lidelse og ondskap er ikke det samme. Mennesker som har stått overfor en skadefro ondskap, folk som med ond viten og vilje har påført dem lidelser, de er nok mer skremt av

ondskapen enn av lidelsen. Og for sin egen del sier Tore Wigen at han er mer skremt av tanken av selv å bli et ondt menneske enn å lide med sykdom. Tanken på å fanges av det onde og påføre sine nærmeste og samfunnet lidelse er mye verre. Mens lidelsen åpner for kjærligheten, omsorgen, så går ondskapen til krig. Kjærlighetens sted i verden er der mennesker lider. Når vi møter lidelsen kan kjærligheten bli vekket, vokse og vinne frem. Lidelse og kjærlighet henger sammen og kan bli et mektig livsforvandlende par. Det kan ikke kjærligheten og ondskapen. Der er det enten eller.

Selve evangeliet, Jesushendelsen forteller oss det samme. Gud var opptatt av en ting: Det onde skal beseires. Å til det bruker han lidelsen. Som det sterkeste uttrykk for kjærlighet, verdens sterkeste makt. Frivillig led Jesus i kjærlighet til oss. Han sonet straffen for all ondskap og synd. Ved å lide og å dø. Det kostet Jesus mye og han gruet seg så mye at han svettet blod. Men han vek ikke unna. Selv om lidelsen og døden var knalltøff så var det ikke den som var farlig. At ondskapen pinte han til døde var ikke noe ydmykende nederlag. Det avgjørende var at han selv, i sitt indre, ikke ble preget og fanget av ondskapen. Men at kjærligheten ble fastholdt. Uttrykt i stille lidelse. På korset ba han: ”Far, tilgi dem! De vet ikke hva de gjør.”

Kanskje er kjærligheten det nærmeste vi kommer å forstå Guds allmakt? Den er en fullkommen makt som ikke bruker makt, som ikke bruker vold. Er Guds allmakt en avmakt? Å ha makt men avstå fra å bruke den. Den makt som må bruke vold har jo ikke kontroll og reell makt. Gud har gitt oss frelse fra det onde og å bli bevart fra det onde. Det vant han for oss med kjærlighetens makt. Men lidelsen må vi leve med enn så lenge i denne verden. Akkurat som Jesus måtte vise kjærlighetens makt over ondskapen ved å lide og dø.

5. PÅ LAG MED KJÆRLIGHETEN

La meg slutte med å gå tilbake til Job. Han lot seg ikke friste til å hive Gud over bord. Han klaget sin nød, han protestert, men ville ikke vende Gud ryggen. Han skjønte ikke hva som skjedde, han hadde det vondt, men hans eneste håp lå like fullt hos Gud. Kan vi greie det? Når livet blir vanskelig? Når vi ikke skjønner noe, når vi har det vondt? Midt i alt som gjør oss motløse og tvilende, å holde fast på at Gud er der. Johan Arnt Wenaas svarte på spørsmålet om hvor Gud er når det vonde skjer: Hos den som lider. Og videre – lykkelig er den som da har venner som er der og ikke går sin vei. Kjærlighetens virkeligste sted er hos de som lider. Og her ber Gud oss bli med på hans lag. Kjærlighetens lag mot ondskapen. Vis kjærlighet. Vis medlidelse. Ikke gå din vei. Veien frem i livet vil ha lidelse. En verden med mye lidelse roper etter kjærlighet og omsorg. Den kan vi være med å gi. Og ta i mot kjærlighet når vi er de som lider. Og ved å ta i mot og gi kjærlighet, leve i kjærlighet, og ta i mot Guds kjærlighet så kan vi bli bevart fra det onde. Det er det viktigste av alt.